

OBRTNI VESTNIK

strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratov:
Pri 1× objavi $\frac{1}{4}$ str. K 600
» » » $\frac{1}{2}$ » » 360
» » » $\frac{1}{4}$ » » 200
» » » $\frac{1}{8}$ » » 120
*Pri večkratni objavi primeren popust.
Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 15. decembra 1920.

Štev. 23. in 24.

Poziv in vabilo na naročbo!

Z današnjo številko »Obrtnega Vestnika« smo zaključili III. letnik.

To prepotrebno glasilo obrtnega stanu stopa torej v IV. leto svojega delovanja. Ako se ozremo nazaj, vidimo, da se je potom tega glasila izvršilo v tej kratki dobi veliko organizatoričnega dela v vseh strokah obrtništva. — Po inicijativah, obelodanjenih v »Obrtnem Vestniku«, so se ustanovljale strokovne zadruge ter so se v le-teh reševala strokovna in gospodarska vprašanja. To je dokaz, da je v lastnem glasilu tista moč in sila, s katero je mogoče doseči to, kar vsaka stroka mora imeti za nje gospodarski obstoj in tudi za napredek v tehničnem oziru.

Naša država je v razvoju, nova ustava, nove odredbe in zakoni bodo stopili v veljavo. In kdo bo vse to, kar bo zanimalo obrtnika in rokodelca, oziroma kar bo moral obrtnik in rokodelca vedeti, da ne zaide na napačno pot, prvi obelodanil? To bo zopet naš »Obrtni Vestnik«! Ta zato izhaja, da ščiti interese obrtniškega stanu. Ta bo opozarjal na vse manj ali več važne odredbe in bo take odredbe tolmačil.

Uredništvo »Obrtnega Vestnika« se zaveda svoje dolžnosti v polni meri in ako se bo zavedal vsak posamezni obrtnik brez izjeme, da je njegova stanovska dolžnost biti naročen na »Obrtni Vestnik« in ga bo redno plačeval, potem bo tudi uredništvo moglo to zavest boljše udeležiti. Toda dosti je še obrtnikov, ki na list niso naročeni!

Tiskovni stroški naraščajo od dne do dne in vendar je stal »Obrtni Vestnik« letošnje leto le 24 K. Ko bi bila vsaj ta naročnina vsa plačana! Pa jih je tudi še dosti, ki niso svoje dolžnosti izpolnili.

Tisti naročniki, ki list prejemajo in ga vedoma ne plačujejo, škodijo — namesto da bi koristili — in niso nič manj nezavedni od onih, ki list kratkomalo vrnejo. Seveda ima upravništvo do naročnikov, ki list prejemajo, a ga ne plačujejo, pravno moč, da more izterjati drugim potom! Za sedaj bodo razposlani opomini in jim bo priložena položnica z vpisanim zapadlim zneskom. Apeliramo na vse, da nakažejo z obratno pošto označene zastanke!

Prihodnje leto bo izhajal list redno na 8 straneh in sicer dne 1. in 15. vsakega meseca. Stal bo zaradi poviška stroškov četrtletno **12 K**, oziroma za vse leto **48 K**.

Tak znesek zmore vsak zaveden tovariš!

Tisti nezavedneži pa, ki lista ne nameravajo redno plačevati — takih, upamo, da jih v prihodnje ne bo — naj raje vrnejo že prvo številko v prihodnjem letu, da bomo pošiljanje ustavili in ime zabeležili. Brez zamere!

Končujemo to vabilo na naročbo s pozivom: Razširjajte glasilo »Obrtni Vestnik«, ker to zahteva stanovska potreba, stanovska zavednost in čast Vaša!

Vesele Božične praznike in srečno novo leto 1921!

Uredništvo in upravništvo »Obrtnega Vestnika«.

Naše stališče v obrtno-pravnih zadevah.

Poročilo dr. L. Štempiharja ob otvoritvi uradnih dni trgovske in obrtniške zbornice v Mariboru dne 20. oktobra 1920.

Glede obrtne zakonodaje v splošnem stoji zbornica na stališču, ki ga je zavzelo slovensko trgovstvo lani na vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani kot tudi slovensko obrtništvo na lanskem kongresu v Celju, namreč, da je enotnost obrtnega zakona za celo kraljevino pač potrebna, da pa moramo odklanjati razširjenje srbskega zakona o radnjama na celo kraljevino, ker njegova določila ne ustrezajo oni stopnji razvoja, ki jo je pri nas dosegla trgovina, obrt in industrija. Priznamo gotove vrline srbskega zakona, ali z ozirom na naše posebne slovenske razmere moramo vstrajati na tem, da se enotna postava za vso državo sestavi samo potom sporazuma, ne pa, da se enostransko vsili obsežnim pokrajinam neprimerni in zaostali srbski zakon. V tem smislu je zbornica poslala letos spomladi trgovinskemu ministrstvu obširno spomenico, v kateri v splošnem in na posameznih primerih opozarja na neprikladnost srbskega zakona za naše razmere. V kolikor smo poučeni, izjednačenje obrtnega reda zaenkrat ni aktualno, ter je ministrstvo svoj lanski načrt odložilo, ker vlada sama uvideva, da bi površna rešitev tega važnega zakonodajnega vprašanja imela nedogledne posledice za trgovstvo in obrtništvo. Zbornica vstraja v sporazumu z Vašimi stanovskimi organizacijami na tem, da se ta reforma izvede le na podlagi izčrpnega obravnavanja v posebnem parlamentarnem ali izvenparlamentarnem strogo strokovnem odseku.

Zaenkrat velja torej v Sloveniji stari avstrijski obrtni red, ki pa je deloma izpremenjen vsled nekaterih naredb deželne vlade za Slovenijo in nekaterih uredb centralne vlade. Vsled vojnih razmer je bilo, kot Vam je znano, nujno potrebno, zaščititi celo vrsto trgovinskih obrtov. Vlada je posegla po najbolj učinkovitem sredstvu s tem, da je v sporazumu z zbornico večino trgovinskih obrtov, posebno en gros obrte, podvrgla koncesiji. Bil je to precej dalekosežen korak in verjemite, gospodje, da smo se le težko odločili zanj. Stojimo namreč na stališču, naj v trgovini vlada čim največja svoboda. Zahtevamo sicer, da se dokaz usposobljenosti izvede splošno za vse trgovinske obrte, ker je to samo v interesu trgovskega naraščaja in njegove prihodnosti, ali preko tega nočemo vklepati trgovine v nepotrebne okove. Zavedamo se povsem velike nevarnosti, ki nastane pri uvedbi koncesijskega načela, s tem namreč, da dobi vlada na ta način jako veliko moč v roke, ker le zavisi od upravne oblasti, ali se v posameznem slučaju podeli koncesija ali ne. Vendar zbornica kljub temu ni ugovarjala, ko je vlada uvedla koncesijski princip, ker je bil to res edini izhod iz nastajajoče anarhije. Pretila je predvsem nevarnost, da se vrine v Slovenijo židovski element, kateremu se drugače ni bilo mogoče upreti. Poleg tega je nešteto ljudi, ki po svoji predizobrazbi sploh ne pripadajo trgovskemu stanu in ki so med vojno v zakotni trgovini našli svoj poklic, poskušalo po preobratu dobiti obrtne liste za najrazličnejše panoge trgovine. Tudi te elemente je bilo treba zavriniti in sicer potom koncesijoniranja, predvsem agenturne in komisijske trgovine. Vendar povdarjamo, da tozadevna naredba de-

želne vlade velja le začasno in se bo ukinila, kakor hitro nastopijo bolj normalne prilike. Zbornica vse trgovske koncesijske prošnje, o katerih ima glasom naredbe podati mnenje, presoja kar najprevidnejše in se predvsem ozira na izjavo pristojnega trgovskega gremija, posebno kar se tiče prisilcev iz Štajerske, kjer nam krajevne razmere žalibog še niso dovolj znane. Lahko rečemo, da vlada v največ primerih odloča o koncesijskih prošnjah v zmislu zborničnih izjav in da se tozadevno v splošnem nimamo pritoževati.

Prehajam k drugi važnejši izpremembi, ki se tiče obrtnega reda, namreč k osemurnemu delavniku. V tej stvari nas je centralna vlada presenetila. Ko je šlo za uvedbo osemurnika, smo proti temu odločno ugovarjali in v obširni spomenici na vlado opozarjali na pogubne posledice za trgovino in posebno za malo obrt. Vse gospodarske organizacije v državi so složno in z vsem povdankom nastopile proti tej vladni nameri, ali socialistični skupini, ki je tedaj sodelovala v vladi, se je vendarle posrečilo, vsiliti nam za vse produktivne stanove osemurni delavnik. Obžalovati moramo pri tem posebno, da je baš Slovenija s to naredbo najbolj udarjena, ker se slednja dejansko izvaja samo pri nas, medtem ko je v ostalih delih države, kjer uprava posluje mnogo bolj zani-kerno, posebno v Srbiji, ostala takorekoč na papirju. S to naredbo je v prvi vrsti prizadeta mala obrt, ki jo je vlada v tem oziru stavila v isto kategorijo kot veleobrate. Vendar smo mnenja, da je le upati, da se bo navedena naredba podvrgla reviziji. V kolikor nam je znano, namerava baš sedanja vlada v ta namen, da se dvigne produkcija v državi, uvesti posebne kavtele za varstvo dela in bo pri tem morda vendarle prišlo tudi do podaljšanja delavnega časa, vsaj za trgovinske obrte in malo obrt.

Omeniti hočem še par vprašanj obrtnega prava, ki se tičejo obrtnega stanu. Posebno važna se nam zdi reorganizacija obrtnih zadrug in tozadevna izprememba obrtnega reda naredbenim potom. Gospodje obrtniki ste se v tej zadevi zedinili na obrtnem kongresu, ki se je vršil dne 5. septembra v Celju. Res je, da je obrtni red v vprašanju združništva preveč okoren, in popolnoma pravilno zahtevate, da vlada imperativno odredi, da se kolektivne zadruge razpuste in se na njih mestu ustanovijo strokovne, odnosno sorodno-strokovne zadruge. V vsakem političnem okraju naj se ustanovijo zveze obrtnih zadrug dotičnega okraja z okrajnim obrtnim svetom, za celo pokrajino pa naj se ustvari združenje okrajnih obrtnih zvez, okrožnih in pokrajinskih obrtnih zadrug z deželnim obrtnim svetom, ki bi ga imela vlada v vseh vprašanjih, ki se obrtnega stanu tičejo, zaslišati. Zbornica je že vladi stavila tozadevne predloge, in v kolikor smo poučeni vlada tej reorganizaciji obrtnega združništva ne bo delala nobenih ovir, ampak je v kratkem pričakovati tozadevne naredbe. Ravnotako je v kratkem pričakovati imenovanje združnega inštruktorja, ki bo imel predvsem nalogo, zadrugam pri tej reorganizaciji z vsemi močmi pomagati. (imenovanje se je medtem izvršilo.) Zbornica bo tudi pazila na to, da bodo okrajna glavarstva podpirala to akcijo.

Na zadnjem obrtnem kongresu v Celju se je nadalje sklenilo, zahtevati od vlade, da se uvede splošna zavarovalna dolžnost obrtnikov za bo-lezen, ostarelost in nezgode. V tej zadevi pripravljamo

zbornica obširno vlogo na vlado, in bodite uverjeni, gospodje, da bo zbornica zastavila ves svoj vpliv, posebno nasproti poverjeništvu za socialno skrbstvo, da se to mojstrsko zavarovanje po Vaših intencijah izvede.

Dotakniti se hočem še dveh točk, ki zadevajo obrtno pravo. Kot je gospodom trgovcem in obrtnikom znano, so obrtni katastri pri političnih okrajnih oblastvih vsled izrednih vojnih razmer, smrtnih slučajev, pogrešancev in begunstva, — lahko rečem, v precejšnjem neredu. Nočemo zaradi tega okrajnim glavarstvom očitati nedelavnosti in brezbriznosti, ker so bila preobložena s kurentnimi posli, ali treba je, in sami ste že stavili to zahtevo na eni zadnjih sej zveze gremijev in pa na obrtnem kongresu v Celju, namreč da vlada izvede revizijo obrtnih listov. Od nekaterih strani se je navsetovalo, da naj pri tem sodelujejo tudi gremijalni in združni načelniki, vendar vlada ne bo hotela pristati na to zahtevo, pač pa zbornica ne bo odnehala od tega, da vlada vsaj v lastnem delokrogu izvede revizijo, ker bo le na ta način mogoče, kontrolirati posameznike, da ne prekoračijo svojih obrtnih pravic, in pa zatreti neopravičeno izvrševanje obrta in delovanje takozvanih fušarjev.

Posebne reforme pa so potrebna določila obrtnega reda o dokazu oziroma izpregledu dokaza usposobljenosti pri rokodelskih obrtih. V tem oziru stoji zbornica na stališču, ki ste ga zavzeli, gospodje obrtniki, na Vašem zadnjem kongresu, namreč da je treba temeljito izpremeniti ces. ukaz iz leta 1915, ki olajšuje nastop za vojne udeležence in invalide. Vem iz lastne izkušnje, kako se množijo prošnje za izpregled. Zbornica je morala od preobrata dalje presoditi nešteto dispenznih prošenj, in verjemite, gospodje, da smo pri tem postopali kar najprevidnejše. Ali pri vsej rezerviranosti nismo mogli preko določil omenjenega ces. ukaza, vsled česar smo primorani, da zahtevamo od vlade, da se njegova določila, posebno glede pomočniške dobe, črtajo in določila glede invalidov deloma poostrijo. Naleteli bomo pri tem na precejšen odpor pri gotovih krogih, ali to vprašanje mora biti v najkrajšem času rešeno.

To je poleg mnogih tekočih dnevnih zadev v glavnem sedanje delo zbornice v obrtno-pravnih zadevah. Za posamezne slučaje pa prosim gospode, da se tekom uradnih dnevoov oglasijo v naši pisarni, kjer smo jim na razpolago.

Naš list.

Z današnjo številko zaključujemo III. letnik »Obrtnega Vestnika« ter izrekamo vsem prijateljem lista najtoplejšo zahvalo za njihovo moralno, duševno in materijelno podporo, ki so nam je tekom letošnjega leta naklonili. Boriti smo se morali s precejšnjimi težavami, vsled česar so nekatere številke izšle nekoliko zakasnelo, kar naj nam cenjeni čitatelji blagovolijo oprostili. V letu 1921 bomo uredništvo v toliko izpopolnili, da v tem oziru ne bo več zastanka.

V novo leto stopamo z mirno zavestjo in z veseljem upanjem. Dobro se zavedamo, kako velike naloge nam je izvršiti baš v najbližji bodočnosti. V konstituantni se bodo končno veljavno položili temelji našega državnega življenja, okvir, po katerem bomo morali uravnati za daljšo časovno dobo vse naše stanovsko življenje. Pri tem bo vsak stan previdno čuval svoje

interese. Volitve v konstituanto so pokazale, da so stara strankarska gesla izgubila svojo privlačnost in da stopajo strogo stanovski interesi vedno bolj v ospredje. V okviru velikih razrednih skupin se bodo v našem bodočem parlamentarnem življenju vedno bolj sklepale vrste posameznih stanov brez ozira na predvoino politično strankarsko pripadnost. Pri tem tudi obrtni stan ne sme zaostati, in verjemite, da bo naš list vedno energično zastopal obrtniške interese nasproti drugim interesom, pri čemer seveda ne bo izgubil iz vidika velikih splošnih državnih interesov. Vemo, da nas čaka težavna naloga, ali ker se zavedamo naše dobre stvari, gremo z veseljem na delo.

Prosimo pa cenjene čitatelje in prijatelje lista, da nas tudi v bodoče krepko podpirajo. Predvsem prosimo, da nam marljivo pošiljajo članke in dopise. Ne gre nam za lepo stilizacijo, ampak za točno in stvarno informacijo. Vse, kar se dogaja v združnem življenju, važnejši sklepi združnih odborovih sej, zapisniki občnih zborov, lokalne zahteve glede prometa, dobave surovin, strojev, razpečavanja izdelkov, vsi ti podatki so nam potrebni, da dobimo jasno sliko o potrebah obrtniškega stanu in da zamoremo uspešno zastopati celokupno obrtništvo. Uredništvo bo tudi vestno pazilo na to, da list pride v ožje stike s hrvaškimi in srbskimi stanovskimi organizacijami in bomo čitatelje redno obveščali o ondotnih obrtniških razmerah. Nadalje prosimo vse prijatelje lista, da pridno agitirajo za naš list in mu pridobivajo novih naročnikov!

Kdor še nima „Obrtniški koledar“ za leto 1921, naj si ga takoj naroči pri upravništvu „Obrtnega Vestnika“, Ljubljana, Dunajska c. 20. Cena koledarju 20 K.

Davek na poslovni promet.

Kakor smo svoječasno poročali, se je v letošnjem proračunu zavedel nov davek, namreč davek na poslovni promet v višini 1% oz. 3% od vrednosti vsake prodaje blaga oz. storjenega posla. Dolžnosti, ki so bile zvezane s tem davkom, so bile za trgovski svet, za industrijo in obrt mnogo težje kakor pa davek sam. To je bila namreč določba, da mora vsako podjetje voditi posebne knjige, kjer naj bi zabeležilo vsak posel dnevnega prometa. Dasi obstoja ta davek kot davek na povojno konjunkturo v skoro vseh zapadnih in severnih državah, ni zaradi tehničnih težkoč pri nas dobro izvedljiv.

V krogih prizadetih interesentov se je takoj pojavil odpor proti načinu pobiranja tega davka, ki je konečno izzvenel v izjavo, da so vsi krogi pripravljani plačati državi ta davek, samo naj se jih osvobodijo od vodenja knjig. To je v trgovinah na drobno, pri branjevcih in pri malih obrtnikih zvezano z največjimi težkočami, v nekaterih drugih pokrajinah naše kraljevine pa je to direktno neizvedljivo. Mnogo se je razmotrivalo takrat o tem, da bi le večja trgovska in industrijska podjetja plačala davek po prometu, ki je izkazan v njihovih poslovnih knjigah, detajlno trgovino in malo obrt pa naj bi se potom cenilnih strokovnih komisij pavšaliralo in tako oprostilo od vodenja knjig. Najhujši pa je bil odpor v krogih teh treh skupin proti temu, da je finančni

minister hotel zavesti ta davek le za industrijo, trgovino in obrt, medtem ko bi bili poljedelci in z njimi veleposestniki popolnoma oproščeni prometnega davka, dasi so producenti kot industriji, dalje da bi bila vsa združna podjetja ter zavodi, ki izvršujejo svoje posle pod naslovom splošne koristnosti, bili na nemalo konkurenco privatne trgovine od njega oproščeni ter konečno, da bi banke plačale prometni davek le od čistega dobička svojih denarnih poslov in ne od prometa, posebno blagovnega, ki je pri nekaterih denarnih zavodih jako razvit. Gospodarske korporacije so po ceji kraljevini priredile velika zborovanja in odposlale delegacije finančnemu ministru, da mu raztolmačijo, da je treba projekt tega davka revidirati.

Finančni minister se je udal želji interesentov in sklical nato 10. oktobra t. l. konferenco delegatov gospodarskih korporacij v Beogradu. Konferenco je otvoril finančni minister sam, ki je obrazložil kritično stanje državnih financ. Poprejšnje vlade so mu zapustile nad 2 milijardi deficita, razen tega pa so se izdatki radi nujne potrebe novih investicij in zvišanja plač državnim uradnikom zadnji čas znatno povečali, ne da bi bil kdo otvoril državi za te po večini redne izdatke kak nov vir dohodkov. Statistično je bil davek na poslovni promet proračunan na 900 milijonov dinarjev, toda z ozirom na tehnične težkoče se je ustavilo v proračun 1920/21 kot efektivni dohodek iz tega davka le 500 milijonov dinarjev.

Po tridnevni obširni in izčrpnih debati sporazumele so se različne skupine interesentov tako daleč, da naj bo novi davek razdeljen na vse gospodarske stroke sorazmerno po njihovi gospodarki moči. V ta namen so predlagali, da naj se zavede nekak pribitek na neposredni pridobninski davek, zemljišče in dohodnino in sicer za trgovska, obrtna in industrijska ter kmetijska podjetja. Vse davčne obvezance bi bilo treba razdeliti na tri skupine s progresivnim pribitkom 10% za male trgovce, poljedelce in kmete, 20% za večje kmetije, trgovce, obrtnike in industrijalce in 30% za veletrgovce in veliko industrijo. Razen tega naj bi se pobiral ta davek v procentih od vrednosti uvoženega in izvoženega blaga. Po lanskoletni statistiki je znašal uvoz 3 milijarde, uvoz pa 1 milijardo dinarjev. Ako bi se vzelo 5% od vrednosti uvažanega blaga, bi to vrglo 150 milijonov in 1% od izvažanega blaga, to je 20 milijonov dinarjev, bi se skupno na carinarnicah dobilo 170 milijonov dinarjev. Preostajalo bi še 130 milijonov dinarjev, katere bi bilo treba kriti iz pribitka na zgoraj omenjene davke. Vzrok temu, da se je pri izvozu določil nižji procent, kakor pri uvozu, je ta, da je treba izvoz pospeševati in uvoz omejevati, da izravnamo trgovsko in plačilno bilanco napram inozemstvu. Izrečno se je pa zahtevalo, da bodo vsi predmeti, ki so v svrhu pospeševanja poljedelstva, razvoja in obnove obrti in industrije po posebnih naredbah carine prosti, oproščeni tudi od prometnega davka pri uvozu. Obenem se je stavil predlog, da naj se za uvoz luksuznih predmetov dovoli in pobira 10% od vrednosti uvoza luksuznega blaga. To so bile glavne izpremembe, na katere sta pristala tudi zastopnika trgovske in obrtniške zbornice ter zveze gremijev g. Ivan Jelačin ml. in g. Ivan Mohorič na omenjeni konferenci.

Po treh tednih pa je izšla naredba, ki je ne malo presenetila ne samo delegate konference, katerim je

bilo obljubljeno, da bo finančni minister njihove predloge vpošteval, marveč vse gospodarske kroge. Kot povod, da se je finančni minister na mesto pobiranja tega davka v odstotkih od vrednosti, odločil za pobiranja v odstotkih od uvozne in izvozne carine, je edino to mogoče, da je podlegel vplivu svojih svetovalcev, češ, da bodo interesenti predlagali fiktivne fakture, da se odtegnejo plačanju davka v odstotkih od prave vrednosti blaga. Sredstvo pa, ki ga je proti temu izbral finančni minister, je za splošno gospodarstvo mnogo večji in težji udarec kakor bi bil še tako enostranski novi davek. Kakor znano, so v srbski carinski tarifi izražene gospodarsko-politične tendence bivše Srbije, ki je imela malo razvito industrijo in obrtništvo. Zaščita, katero je dajala carinska tarifa podjetjem v Srbiji, je vsled neenakega razvoja cen med vojno in po vojni postala zelo različna in v mnogih primerih ne odgovarja več razmeram v novih pokrajinah. Pavšalno 100%no povišanje uvozne carine je vsled tega različne gospodarske predmete popolnoma neenako zadelo. Imamo primere, kjer je carina znašala k vrednosti blaga komaj 1%, medtem ko je v drugih primerih presegala 30% ali še celo 100%. Radi tega bo v bodoče uvoz mnogih predmetov vsled tega davka popolnoma onemogočen in bo treba misliti na to, da se začne to blago izdelovati doma. Na podoben način je zadelo povišanje izvozne carine naš izvoz. Trgovinski glasnik navaja v št. 206, da je povišana izvozna carina postala ravno za naše glavne poljedelske proizvode direktno prohibitivna, to je za pšenico in druge žitarice, za moko, govedino in svinje. S tem, da se otežkoči na ta način izvoz naših glavnih izvoznih predmetov, smo postavljeni pred novo vprašanje, kako zboljšati našo plačilno bilanco napram inozemstvu in stabilizirati našo valuto.

Razven vsega tega pa je videti, da hoče finančni minister izžeti na naslov davka na poslovni promet mnogo večje dohodke kakor stoji v proračunu 1920/21. Že sama carina je vstavljena v proračun s 400 milijoni dinarjev, torej bo novi davek, ki znaša 100% od uvozne carine, 10% od vrednosti luksuznega blaga in 50% od izvozne carine, vrgel državnim financam tudi najmanj 400 milijonov dinarjev. Vrhu tega pa se bo novi davek pobiral še od produkcije industrijskih podjetij v notranjosti zemlje, in sicer 1% od vrednosti, dalje 2% od bruto dobička denarnih zavodov in 1% od poslov dobavnih in podjetniških družb.

Kljub vsem protestom na konferenci je ta davek v sedanjih obliki zopet nepravilno razdeljen. Najbolj zadene industrijo, kateri je vzel ugodnost osvobojenja od carine za stroje in druge investicijske predmete, ki ne spadajo pod pojem prometnega davka, ker so to inventarne nabave.

Obrtništvo je tudi vzeta ugodnost oproščanja od carine, medtem ko se mu je neposredni davek podvojil. Posebno so zadete mešane trgovine, ki se pečajo s trgovino z tu- in inozemskim blagom, ker morajo plačati dvojne neposredne davke in še prometni davek na carinarnicah.

Naredba predpisuje, da se bodo vse zaloge na dan 6. novembra v trgovinah in podjetjih popisale in od njih pobral 2% oziroma za luksuz 10% davek od vrednosti. Poznamo dobro naš itak preobremenjeni davčni aparat in dvomimo, da bi bilo to sploh tehnično izvedljivo.

Finančni minister si je pridržal pravico oproščevanja od davkov za zadrage in različne zavode. Trgovstvo že iz principijelnih razlogov ne more pristati na koncesijo take moči finančnemu ministru. Banke so kljub protestov konference obdavčene samo glede denarnih, ne pa tudi glede blagovnih poslov.

Smelo lahko trdimo, da je ta nezrel projekt davka, ki nam je bil oktroiran naredbenim potom, za valutno reformo drug atentat na naše gospodarsko življenje, ki je v stanju spodjesti mladim podjetjem in trgovinam življensko silo. Namen davčne politike pa ne sme biti, spodkopati korenine gospodarstva, da se pokrijejo deficiti, ki so nastali radi brezprogramnega zapravljanja državnega denarja. In tu je treba v bodočem proračunu radikalne reforme!

Vsak zaveden obrtnik si naroči „Obrtniški koledar“ za l. 1921.

Dopisi.

Zobotehnik. V »Obrtničkemu Vestniku« čitamo naslednji dopis: Neznosni položaj zobotehničnih obrtnikov. Kmalu po prevratu se je obrnilo nekoliko kvalificiranih zobotehničnih obrtnikov Jugoslavije na ministrstvo narodnega zdravja, kot tudi na deželno vlado v Zagrebu, da natančno odredi delokrog zobotehnikov, njih naslov in da jih razvrsti po njihovi kvalifikaciji v naslednje razrede: I. Zobotehnik brez specialnih šol, ki more biti nastavljen samo v koncesioniranih zobotehničnih ateljejih. II. Zobotehnik, ki niso posečali nobenih zobotehničnih kurzov, ali ki lahko samostojno delajo; ti ne smejo priti v dotiko s pacienti. III. Oni zobotehnik, ki morejo dokazati, da so posečali »specialne tečaje« v inozemstvu, da so delali v zobotehničnih klinikah, pa so bili najmanj deset let nastavljeni v zasebnih zobotehničnih praksah, in oni, ki so bili v dobi ujedinjenja že več kot deset let samostojni zobotehnik. Samostojnega zobotehnika je treba ločiti od nekvalificiranega zobotehnika, ter naj se mu podeli naslov dentista, da lahko sam opravi najnujnejša dela v ustih in se samostojno lahko peča z zobotehničnimi opravili. Člen 33 sanitetnega zakona iz leta 1919, št. 16.474 izrecno pravi, da se mora z zobotehničnimi obrtniki — ki se lahko na ta člen sklicujejo — napraviti izjema in se jim mora dati naslov dentista, ali vendar se tozadevne prošnje, naslovljene na zdravstveni odsek deželne vlade ali celo na ministrstvo narodnega zdravja, dosledno zavračajo. V Zagrebu, Beogradu, Ljubljani, Sarajevu in tudi v drugih večjih provincijalnih mestih je dosti popolnoma nekvalificiranih mlajših, neizkušenih, a tudi starejših, takozvanih samostojnih zobotehnikov, ali bolje rečeno, takozvanih »hohštaplerjev«. Na te ljudi bi bilo treba zdravstvene odseke opozoriti in ustaviti izdajo obrtnih listov takim osebam. Onim maloštevilnim zobotehničnim obrtnikom, ki morejo verodostojno dokazati, da so v inozemstvu napravili posebne kurze ali strokovne šole, kakor to predpisuje člen 33 sanitetnega zakona, ali ki so 10 do 20 let delovali v samostojni praksi, treba podeliti naslov dentista, da ne bodo na stara leta odvisni od milosti in nemilosti raznih mestnih fizikatov. Na ta način bi se takim zobotehničnim obrtnikom omogočilo, da pridejo do zasluženih pravic katere že davno uživajo njihovi stanovski tovariši v

Švici, Angliji, Franciji, Nemčiji in Italiji, in celo v nekaterih balkanskih državah, medtem ko se v naši mladi državi upravičeni zobotehnik na ljubo nekaj sebičnih zobozdravnikov, ki vsled svojih zvez stojijo bližje raznim ministrstvom in zdravstvenim odsekom, izpostavljajo preganjanju in šikaniranju.

Razno.

Glavna skupščina Zveze industrijcev. Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani sklicuje svojo redno glavnu skupščino za poslovno leto 1920 na nedeljo 19. decembra t. l. Skupščina se vrši ob 9. uri predpoludne v deželnozborski dvorani deželnega dvorca. Zveza industrijcev, ustanovljena 9. februarja 1919, združuje v svoji organizaciji vso industrijo Slovenije. Glasom dohajajočih obvestil prisostvuje skupščini mnogo zastopnikov gospodarskih organizacij in oblastev iz drugih pokrajin kraljevine, ter se pričakuje sploh številna udeležba. Dnevni red obsega posle, predvidene v Statutu, in premembo Statuta v smeri nadaljnega razvoja Zveze. Glavna skupščina ni javna. Člani se izkažejo s člansko izkaznico za leto 1919 ali 1920, vabljeni gostje z vabili.

Važno za one, ki prosijo za obrtna dovoljenja. V smislu predpisov začasnega finančnega zakona smejo obrtna oblastva izdajati obrtne liste, koncesije ali kakoršnakoli druga taka dovolila, ki so v zvezi za onega, komur se podele le takim osebam, ki se izkažejo z uradnim potrdilom, da v plačilu davkov niso na zaostanku. Stranke, ki prosijo pri obrtnih oblasteh za obrtne liste ali podobna druga dovolila, opozarjamo, da v lastnem interesu prilože prošnji potrdilo pristojne davčne oblasti, da so poravnale vse davke za pretekla leta in za minulo polovico tekočega leta, ker bi se sicer prošnja ne mogla upoštevati.

Našim tovarišem in obrtnikom. Upravništvo »Obrtnega Vestnika« je izdalo za leto 1921 lično izdelani žepni koledar, ki je namenjen našim tovarišem-obrtnikom. Razposlali smo ga že skoraj vsem naročnikom »Obrtnega Vestnika« in če ga kdo še ni sprejel, sprejme ga te dni. Vsebina Obrtniškega koledarja je za vsakega obrtnika zanimiva in poučna. Zlasti je dobro, da ima obrtnik vedno pri sebi vpogled za mere in uteži, preračunjevalno tabelo in obrestno mero. Poleg tega ima vpogled o pomenu obrtno-nadaljevalnih šol, o sestavi učnih pogodb, pomočniških preizkušenj in preizkušenj za mojstra, razvrstitev obrtov, gostilničarski obrt in njegovo pravo, vinotoč pod vejo in o stavbni obrti. Seznam strokovnih obrtnih zadrug v Sloveniji, statistični pregled obrtov v Sloveniji. Ustanovitve kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, rodovnica dlnastije Karagorgjevičev in cenik za dimnikarska dela v Sloveniji. — Upravništvo »Obrtnega Vestnika« je storilo vse, da ustreže želji obrtnikov in jim preskrbi neobhodno potrebni žepni koledar, ki ga rabi vsak obrtnik. Ker nas stane tisk, vezava in razpošiljatev ogromno svoto denarja, pričakujemo, da ne bo obrtnika med nami, ki bi radi par kronic ne sprejel koledarja. Že moralna dolžnost veže vsakega obrtnika, da stremljenje, trud in požrtvovalnost upravištva podpira z vsemi svojimi močmi in ne samo, da si sam naroči koledar, marveč, da tudi med svojimi tovariši priporoča naročilo obrtniškega koledarja.

Začasne omejitve prometa. Začasno veljajo sledeče prometne omejitve: 1. Za postaje južne železnice v Jugoslaviji. Zaprt je tovorni promet v vozovnih nakladah za postajo Maribor glavni kolodvor. Izvzeta so živila, premog, režijske in voj. pošiljatve, dalje pošiljke za tvrdko Götz in Scherbaum. (Koroški kolodvor je prost). Zaprt je tovorni promet za postajo Zagreb južni kolodvor (izvzet premog, režij. in vojaške pošiljke). Zaprt je tovorni promet za postajo Sisak loco (izvzet premog, režij. in voj. pošiljke). Postaje brez prevoznega dovoljenja ne sprejemajo nikakega tovora za navedene postaje, ker stoji za Maribor 550, za Zagreb južni kolodvor 400 vozov in v Sisku 360 vozov zaostanka. 2. Za postaje drž. železnice v Jugoslaviji: Rekspedicije so na vseh hrvaških in slavonskih postajah zabranjene. Izvzete so samo pošiljke iz inozemstva, ki dojdejo z direktnimi tovornimi listi. — Direkcija Zagreb: a) Za Zagreb drž. kol. je ukinjeno sprejemanje tovornega blaga v vozovnih nakladah izvzemši: živad, pokvarljiva roba, premog, režijske in vojaške pošiljatve ter pošiljke, ki so naslovljene na gradsko aprovizacijo in konsumno produktivno za drugo »Napred«. b) Sprejemanje tovora v medsebojnem prometu med Zagrebom j. k. in d. k. je ukinjeno. c) Sprejemanje vozovnih naklad za progo Vinkovci-Indija in tranzit je ukinjeno. Izvzeti so: živad, pokvarljiva roba, premog, režijske in vojaške pošiljke. d) Promet z Reko je ukinjen. — Direkcija Beograd: a) Proga Vinkovci-Indija kakor pod točko 2 c). — Direkcija Sarajevo: a) Rekspedicije pošiljk v Bos. Brodu so ukinjene. Strapke morajo blago brezpogojno iztovoriti. — Direkcija Subotica: a) Ustavljen je ves promet na progi Apatin-Sonta-Odžaci. b) Ustavljen je ves promet na progi Velikakikinda-Nakovo. 3. V Italijo: a) Blago, nakazano carini v Milano Porta Garibaldi. b) Tovor za progo Cavnia-Villasantina. c) Tovor za postajo Forli in Gasen. d) Les za vse postaje v Kalabriji in Siciliji do 15. XII. e) Kotelni vozovi za Trst brez dovoljenja magaz. generali. f) Kosovno blago. 4. Z Reko je ves promet ukinjen. 5. Z Avstrijo in tranziti: Z direktnimi voznimi listi živila in selitve prosta; ves drug tovor le proti transportnemu dovoljenju. Tovor vsake vrste za progo Spielfeld-Radkersburg je prost.

Plačevanje davka na vojne dobičke za leta 1914 do 1917 se je dovolilo v treh obrokih. Prvi obrok v znesku 50 odstotkov se mora plačati tekom 30 dni po vročitvi plačilnega naloga, drugi obrok v znesku 25 odstotkov v naslednjih dveh mesecih in tretji obrok zopet v znesku 25 odstotkov v nadaljnjih dveh mesecih.

Kdo je naš državljan? Tozadevna naredba, ki jo je te dni podpisal regent, določa sledeče: Naši državljanji postanejo vsi, ki so dne 1. januarja t. l. bili že 10 let pristojni na bivšem avstrijskem ozemlju, ki je pripadlo nam ter so obdržali to pravico do dne 16. julija t. l. Kdor si je pridobil pristojnost šele po 16. juliju, mora prositi za sprejem pri pokrajinski vladni. Osebe, ki imajo pristojnost na ozemlju, ki je pripadlo Češkoslovaški, Poljski, Italiji ali Rumunski, morajo prositi za naše državljanstvo do dne 16. julija 1921., iz drugih držav, n. pr. Avstrije, pa do dne 16. januarja 1921. Osebe, ki žive na našem ozemlju, a so pristojne v kako drugo državo, morajo do dne 16. julija 1921. optirati za našo državo.

Za vse državljanje enake dolžnosti! Na predlog ministra drja. Kukovca je ministrski svet sprejel

v ustavni načrt pogoj, da so vsi državljani brez razlike plemena in pokrajine obvezani plačevati davke enakomerno. Kot glavni državni dohodek se uvede dohodninski davek brez vsakih doklad. Naši poslanci bodo morali paziti, da ta davek ne bo zadel krivično obrtnikov.

Razdelitev naše države na okrožja. O tem razpravlja v Zagrebu posebna komisija, v kateri je tudi en Slovenec, namreč prof. dr. Jože Rus. Država se ne sme razdeliti v več kot 35 okrožij. Na čelu vsakega okrožja bo načelnik ali župan. Okrožne skupščine bodo razpravljale o finančah, poljedelstvu, proučevanju, zdravstvu, socialni politiki l. dr. Potemtakem odpadejo nekatera poverjenišтва pri pokrajinskih vladah.

Carinski dohodki v Sloveniji. Generalna direkcija carinske uprave izkazuje v statističnem poročilu od 11. do 20. novembra 1920 od glavnih carinarnic v Sloveniji sledeče dohodke: Uvozne carine se je plačalo pri carinarnici v Ljubljani 1.059.850 dinarjev v srebru, v Borovnici 3945, Maribor 965.006 din., v Celju 160.001 dinar. Glede uvoza stoji na prvem mestu v celi kraljevini carinarnica v Zagrebu z 2.905.696 din. dohodkov in za njo Beograd in sicer carinarnica na Savi 1.156.804 din. in na železniški postaji 975.218 din. Pomorski uvoz je le neznaten in izkazuje carinarnica v Splitu, kot največja, 590.822 din. Tudi promet iz Grške je precej slab in ima centar južne trgovine Skoplje le 457.125 din. dohodkov iz uvoza. — Izvozne carine se je plačalo pri carinarnici v Ljubljani 201.399, v Borovnici 125.854 din. in v Mariboru 3.943.780 din., v Celju 0. Glede izvozne carine je Maribor na prvem mestu izmed vseh carinarnic v našem kraljestvu. Na drugem mestu je Baja, ki je glavno izhodišče podonavske izvozne trgovine, s 3.576.210 din. Dohodki na izvozni carini v Mariboru so zato tako veliki, ker je Maribor izhodišče živinskih transportov, centrum izvoza živine, mesa, jajc, in sadja, medtem ko pride za Italijo preko Ljubljane večinoma le les v poštev. Vseh uvoznih carinskih dohodkov v celi kraljevini je bilo v 2. dekadi novembra 26.330.834 din. proti 20.148.289 v prvi dekadi. Skupno je bilo letos do 20. novembra carinskih dohodkov 343.073.712 din. Po proračunu znašajo celotni dohodki iz carine 400 milj. dinarjev in kakor je iz carinskega izkaza razvidno, ga bodo efektivni dohodki še presegli. Enake svote kot za uvozno carino in pol zneska izvozne carine smo istočasno plačali na naslov prometnega davka.

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Zavod za tehnične 3, 12—6
in elektrotehnične naprave
Vojnovič & Cie - Ljubljana
Wilsonova c. 22, se priporoča.

Toaletno in brivsko milo

! ! na drobno in debelo se dobiva ! !
pri načelniku brivske zadruge
v Ljubljani, Dunajska cesta 20.

Naznanjamo p. n. občinstvu, da se je sporazumno s tvornicami železne industrije v Jugoslaviji ustanovila

Centralna nakupovalnica starega železa d. z o. z.

s sedežem v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 1
FRAN STUPICA.

Družba kupuje staro železo vseh
vrst ter plačuje najvišje cene.

Opozarjamo p. n. občinstvo, da od 1. novembra t. l. kupujejo tvornice staro železo samo potom naše centrale.

18 3-1

Arhitekt in stavbenik
VILJEM TREO
stavbeno podjetje.

LJUBLJANA, Gospodarska c. 10.

16, 10-5

ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko
in Koroško vedno vseh vrst v zalogi.
Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov.
Maribor, Mlinska ulica št. 23.

14 12-5

**Naročajte
Obrtni koledar
za leto 1921.**

Med slovenskimi obrtniki najbolj razširjeni list je „Obrtni Vestnik“. Zato inserirajte v tem listu.

Pravi firnež

v priznani najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vsars te izdelkih: suhih in oljnatih, bare za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), ameriškansko strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi tvrdka:

Medic, Rakovec & Zankl

družba z o. z.

Preje **A. ZANKL sinovi,**

Ljubljana.

Ceniki se sedaj ne pošiljajo.

12, 11-7

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Barva vedno vsakovrstno blago,

čisti obleke,

pere vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

svetlo lika

ovratnike, zapestnice, srajce.

9, 12-7

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9.

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH!!!!

1, 24-5

10 12-7

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški
15 pri Ljubljani, Celovška cesta 12-7
porablja v svojem obratu samo najboljšo blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerne. — Za izvršena dela se jamči.

JADRANSKA BANKA

Delniška glavnica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzjavni naslov:** Jadranska.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje. 7, 13-7